

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr M2022/02050, 00679
Vårt dnr R-2022-33

Malmö den 28 oktober 2022

REMISSVAR: Redovisning av regeringsuppdrag att se över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken och Redovisning av regeringsuppdrag – Översyn av systemet för prövning

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är våra medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för Avfall Sveriges ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller. Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge god och behovsanpassad service för medborgare och verksamheter.

2. Sammanfattning

Avfall Sverige tillstyrker Naturvårdsverkets förslag vad gäller avgifter för miljöfarlig verksamhet, men menar att det inte bör anges explicit i förordningen om avgifter för prövning och tillsyn, hur många handläggningstimmar varje avgift motsvarar, eftersom det kan missuppfattas och orsaka onödiga överklaganden.

3. Kommentarer

Avfall Sverige yttrar sig över de delar som avser miljöfarlig verksamhet (kap. 5.1)

Statskontoret och Naturvårdsverket har i var sin utredning sett över systemet för avgifter för sådan prövning och tillsyn enligt miljöbalken vad gäller statlig nivå. Kommunernas avgifter ingår inte. Knappt 70 procent av all tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet är överlåten till kommunen, som har egen föreskriftsrätt för taxor. Även om avgiften till länsstyrelsen sätts ner vid överlåten tillsyn är det anmärkningsvärt att verksamhetsutövarna ska betala avgifter till två olika myndigheter för i grunden samma tillsyn och anläggning, menar Avfall Sverige.

Idag betalas en årlig avgift som ska täcka både prövning och tillsyn, oavsett om prövning är aktuell och oavsett om tillsyn utförts. Detta föreslås i remissen delas upp i dels avgifter för prövning, dels avgifter för tillsyn. Avfall Sverige välkomnar detta och tillstyrker förslagen (5.1.1 och 5.1.2) om:

- separata avgifter för prövning och tillsyn,
- att den årliga fasta avgiften för prövning fasas ut och ersätts med ansökningsavgifter,
- ett tak för ansökningsavgiften för ansökningar som omfattar mer än en verksamhetsgrupp samt
- att avgiftens skälighet i det enskilda fallet prövas i samband med att prövningsmyndigheten avslutar ärendet.

De årliga tillsynsavgifterna som ligger lägst höjs till 8 000 kronor om året, vilket Naturvårdsverket anser motsvarar en lägsta nivå av tillsyn och motsvarar då ca 8 timmar (5.1.6). De årliga tillsynsavgifterna höjs i övrigt med 11 procent (höjdes senast år 2018). Avfall Sverige anser höjningen rimlig. Naturvårdsverket föreslår även (se kap. 5.1.8) en tilläggsavgift för tillsyn av de IED-verksamheter som utgör huvudsakliga industriutsläppsverksamheter och som omfattas av offentliggjorda BAT-slutsatser. Avfall Sverige vill poängtera att när/om deponier enligt parallellt förslag från EU-kommissionen ska omfattas av BAT-slutsatser kommer alltså avgifterna att höjas kännbart för deponier. Det är dock, menar Avfall Sverige, av vikt att avgiften för legal avfallshantering hålls låg.

Naturvårdsverket föreslår en ny timavgift för extraordinär tillsyn av miljöfarlig verksamhet (5.1.7). Avfall Sverige delar Naturvårdsverkets bedömning att det inte är rimligt att hela avgiftskollektivet får bära kostnader för extraordinär tillsyn gentemot en eller några få verksamhetsutövare som inte har följt gällande regler. Avfall Sverige menar också att timavgift i sig är ett verkningfullt påtryckningsmedel mot verksamhetsutövare som inte följer myndighetens uppmaningar och krav. Förslaget välkomnas. Som Naturvårdsverket anser i sitt förslag bör det anges i förordningen under vilka förutsättningar som extraordinär avgift ska tas ut.

Naturvårdsverket föreslår (5.1.9) också att antalet timmar tillsynstid som den fasta årliga tillsynsavgiften motsvarar, så kallad normtid, ska framgå av bilagan till förordningen om avgifter och prövning enligt miljöbalken (FAPT). Antalet timmar ska motsvara en genomsnittlig motprestation från tillsynsmyndigheten till avgiftskollektivet. Avfall Sverige delar bedömningen att avgiftsuttaget långsiktigt beräknat ska motsvaras av en motprestation från det allmänna, men ser att det finns risker med att ange antalet normaltimmars i förordningen. Beslut att debitera årsavgifter som kan

ifrågasättas med hänvisning till nedlagd tid, samt beslut att debitera timavgifter tenderar inom kommunerna att ofta överklagas, fakturor bestridas. Risken är alltså att angivandet av antal normaltimmor att medföra en administrativ belastning på länsstyrelsens handläggare. Den tid kommunala handläggare måste lägga på tidsredovisning, avgiftsberäkning, kommunikering och beslut om debitering samt handläggning av bestridanden/överklaganden av debiteringsbesluten, är inte obetydlig. Att timavgifter tar relativt stora administrativa resurser i anspråk nämns också i Statskontorets rapport (fotnot 28, som hänvisar till Naturvårdsverkets utredning 2010). Dessutom medför det risk för ökade handläggningstider generellt sett och minskad tillsynstid som kan läggas på faktiska tillsynsåtgärder. En annan risk med timdebitering och principerna om ”full kostnadstäckning” och att avgiften ska ”motsvaras av en tydlig motprestation” från myndigheten, är mindre flexibilitet hos myndigheten och att myndighetens tillsyn koncentreras inom de områden och mot de verksamhetsutövare som kan debiteras och som faktiskt betalar avgiften, eller där det finns timmar ”kvar” att använda inom normaltiden. Illegal verksamhet, som ofta har bristande betalningsvilja och även av andra skäl är svårdebiterad, riskerar att nedprioriteras när handläggaren måste uppfylla interna krav på kostnadstäckning.

Avfall Sverige är tveksam till lämpligheten att debitera de fasta årliga tillsynsavgifterna i efterhand (se kap. 5.1.10) och inte i förväg som nu. Efterhandsbetalning medför ofta oklarheter i fråga om betalningsansvar i de fall verksamheten överlåtits eller förändrats under året.

Naturvårdsverket föreslår sig få i uppgift att vart tredje år se över de flesta avgiftsnivåerna i FAPT. Avfall Sverige tillstyrker detta. Det är lämpligast att förordningen hålls enkel och att avgifterna justeras oftare än vad som har varit fallet hittills.

Avfall Sverige är också positiv till att kostnader för samråd inte ska debiteras. Avfall Sverige antar att finansieringen kan behöva utredas närmare i det fall att länsstyrelsen ska ta en mer aktiv roll enligt miljöprövningsutredningens förslag (SOU 2020:33).

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till senior miljöjurist Andrea Hjärne, andrea.hjarne@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 13.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige



Lars Stjernkvist
Ordförande



Tony Clark
Vd